

Spis treści

Przedmowa (Katarzyna Zalewska-Lorkiewicz)	9
Preface (Katarzyna Zalewska-Lorkiewicz)	10
Lucyna Kostuch , Czy starożytni Grecy wierzyli w koniec świata? Hezjodejska wizja „ostatnich dni” żelaznego pokolenia w kontekście helleńskiego pojęcia kosmosu.	11
Did Greeks Believe in the End of Time? Hesiod’s Vision of the “Last Days” of the Age of Iron in the Context of Hellenic Concept of Cosmos	14
Leszek P. Słupecki , <i>Ragnarök</i> . Wizja końca świata w mitologii i mitografii nordyckiej	15
<i>Ragnarök</i> . The End of the World in Old Norse Mythology and Mythography	25
ks. Marek Parchem , „Co stanie się przy końcu dni” (Dn 2,28): wydarzenia czasów eschatologicznych w świetle żydowskich pism apokaliptycznych okresu międzytestamentalnego	26
“What Shall be in the Latter Days” (Daniel 2:28): the Events from the Eschatological Time in the Light of Jewish Apocalyptic Texts of the Intertestamental Period	35
Rafał Korczak , Wizja Apokalipsy w Koranie.	36
A Vision of Apocalypse in the Qur’ān.	39
ks. Roman Krawczyk , Apokalipsy – orędzia nadziei w Biblii	40
Apocalypses – the Verses of Hope in the Bible	45
ks. Radosław Kimsza , Cezarego z Arles (470/471–542/543) rozumienie symboli Apokalipsy św. Jana Apostoła (1–9).	46
Caesarius of Arles (470/471–542/543), the Apocalypse according to St. John, Biblical Exegesis, Biblical Symbols	53
ks. Jan Grzeszczak , Siódmy król i Gog. Joachim z Fiore i jego scenariusz czasów ostatecznych na podstawie Ap 12,3–4	54
The Seventh King and Gog. Joachim of Fiore and His Scenario of the End of Time on the Basis of Revelation 12:3–4	66
Maria Maślanka-Soro , Wizja eschatologiczna u Dantego i jej wątki apokaliptyczne	67
Eschatological Vision in Dante and its Apocalyptic Themes	77
Maria Bogucka , Wizje apokaliptyczne w protestantyzmie niemieckim w XVI i I połowie XVII wieku.	78
Apocalyptic Visions in German Protestantism of the 16 th Century and the First Half of the 17 th Century	90

Jan Stradomski , Bizantyńsko-słowiańskie pisma apokaliptyczno-eschatologiczne w zbiorach rękopisów cerkiewnosłowiańskich w Polsce	92
Byzantine-Slavic Apocalyptic-Eschatological Writings in the Manuscripts of the Slavonic Church in Poland	98
Piotr Chomik , Eschatologia w XVI–XVII-wiecznej literaturze prawosławnej z obszaru Wielkiego Księstwa Litewskiego.	99
Eschatology in the 16 th - and 17 th -Century Orthodox Literature in the Territory of the Grand Duchy of Lithuania	105
Marzanna Kuczyńska , Czasy ostatnie w ruskim nauczaniu homiletycznym początku XVII wieku.	106
The End of Times in the Ruthenian Homiletic Teaching in the Early 17 th Century	119
Zoja Jaroszewicz-Pierestawcew , Tekstowe i plastyczne wizje czasu Apokalipsy w piśmiennictwie starowierców	120
Textual and Plastic Visions of the Apocalypse Time in Writings of the Old Believers	125
Hanna Kowalska-Stus , Apokalipsa w kulturze rosyjskiej	127
Apocalypse in Russian Culture	133

SZTUKA ŚREDNIOWIECZNA I NOWOŻYTNA

Katarzyna Zalewska-Lorkiewicz , Ikonografia Objawienia św. Jana w sztuce Europy Zachodniej do roku 1000	137
Iconography of Revelation to John in the Art of Western Europe until 1000	149
Paweł Freus , Malowidło ściennie z przedstawieniem Sądu Ostatecznego w kościele parafialnym pw. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim – problematyka ikonograficzna i artystyczna.	150
Doom Wall Painting in the Parish Church of St. Matthew at Starogard Gdański – Iconographic and Artistic Issues	159
Bożena Noworyta-Kuklińska , „I usłyszałem liczbę opieczętowanych: sto czterdzieści cztery tysiące...” Uroczyste otwarcie retabulum ołtarza głównego kościoła Mariackiego w Gdańsku	160
“And I Heard the Number of Them Which Were Sealed: and There Were Sealed an Hundred and Forty and Four Thousand...” An Opening of the High Altar’s Retable of St. Mary’s Church in Gdańsk	165
Grzegorz Kubies , Motyw anioła-fanfarzysty w ikonografii Sądu Ostatecznego w malarstwie niderlandzkim	166
The Motif of Angel as a Trumpet Player in the Last Judgement Iconography in early Netherlandish Painting	176
Ewa Korpysz , „I powtórnie przyjdzie w chwale...” Paruzja i wątki apokaliptyczne w dekoracji nowożytnych sakrariów	177
„He Will Come Again in Glory...” The Parousia and Apocalyptic Themes in the Decorations of Renaissance Wall Tabernacles Made of Stone	188
ks. Andrzej Witko , Apokalipsa św. Jana w hiszpańskim malarstwie XVII wieku	190
Revelation to John in Spanish Painting of the 17 th Century	196
Lidia Kwiatkowska-Frejlich , „Szpital duchowny” w kościele Świętego Ducha w Lublinie	197
„A Spiritual Hospital” at the Holy Spirit Church in Lublin	206

Bożena Szmelter-Fausek , Sąd Ostateczny w twórczości Antona Möllera i artystów z jego warsztatu malarskiego.	207
The Last Judgement in Works of Anton Möller and His Atelier	212
Piotr Ł. Grotowski , W stronę Patmos. Wizje apokaliptyczne w sztuce bizantyńskiej i pobizantyńskiej	213
Towards Patmos. Apocalyptic Visions in Byzantine and Post-Byzantine Arts	231
Aleksandra Sulikowska , Dwie hierarchie. Zbawieni i potępieni na ruskich ikonach Sądu Ostatecznego – próba nowej interpretacji.	233
Two Hierarchies. The Saved and Damned in Ruthenian Icons of the Last Judgement – an Attempt at New Interpretation	241
ks. Marek Wojnarowski , Wizja Sądu Ostatecznego w ikonach zachodnioukraińskich .	243
A Vision of the Last Judgement in West Ukrainian Icons	248